

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/37818,Najwazniejsza-w-Polsce-konferencja-znawcow-Rosji-Koniec-imperium-1991-cwierc-wie.html>
01.03.2026, 14:43

Strona znajduje się w archiwum.

Najważniejsza w Polsce konferencja znawców Rosji: „Koniec imperium 1991(?) – ćwierć wieku później. Imperium sowieckie: rozpad, dziedzictwo i próby odbudowy” – Kraków, 8 grudnia 2016

W rocznicę ćwierćwiecza od rozwiązania ZSRS i zawarcia tzw. porozumień białowieskich, 8 grudnia 1991 r., wybitni historycy i znawcy Rosji dyskutują o ciągłości między imperium sowieckim a współczesną Rosją Władimira Putina i o wpływie sowieckiego dziedzictwa w wielu wymiarach na współczesną politykę Moskwy oraz jej ambicje do odbudowy imperium.

08.12.2016

Powrót imperium?

Można dziś odnieść wrażenie, że powrót Rosji do globalnej gry, wywołujący tak widoczne napięcie i groźbę konfliktu o skali niewidzianej od czasu zimnej wojny, nie skłonił do głębszej refleksji poświęconej historycznym źródłom obserwowanych obecnie zjawisk. Pojawiające się pytanie o „powrót imperium” uważano jeszcze niedawno jedynie za publicystyczną retorykę. Teza ta nie wywołuje teraz już żadnych oporów, w obliczu nie tylko prób reimperializacji przestrzeni postsowieckiej, ale i otwartych globalnych działań Moskwy, nie tylko dezinformacyjnych, propagandowych, lecz także i militarnych.

Wśród historyków i znawców Rosji wystąpili: prof. Andrzej Nowak (Uniwersytet Jagielloński i Instytut Historii PAN); badacz ZSRS prof. Bogdan Musiał; politolog, a zarazem historyk PRL i wielkiej transformacji prof. Antoni Dudek (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie) oraz dr Andrzej Grajewski („Gość Niedzielny”), autor prac poświęconych sowieckim służbom specjalnym i do niedawna członek Polsko-Rosyjskiej Grupy do Spraw Trudnych.

Perspektywę politologiczną i (post-)sowieckologiczną zaprezentowali analitycy i badacze współczesnej Rosji oraz jej bliskiej zagranicy: dyrektor Ośrodka Studiów Wschodnich dr Adam Eberhard; kierownik Zespołu Rosyjskiego OSW Marek Menkiszak; historyk, a zarazem analityk zajmujący się współczesną Rosją dr Witold Rodkiewicz z OSW i Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego oraz specjalizujący się w historii i współczesności stosunków rosyjsko-ukraińskich dr Łukasz Adamski z Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia.

W zamierzeniu organizatorów tego wydarzenia powinno ono pozwolić na skonfrontowanie stanu wiedzy i koncepcji, z jednej strony, polskich historyków dziejów Rosji i ZSRS oraz rosjoznawców i badaczy tzw. wielkiej transformacji systemu komunistycznego, a z drugiej sowieckologów i politologów na bieżąco analizujących procesy rozwijające się na obszarze dawnego imperium sowieckiego oraz w wymiarze globalnym. Dlatego na konferencję zaproszono najwybitniejszych współcześnie przedstawicieli obu tych dyscyplin. Skład i specjalistyczne kompetencje uczestników

powinny pozwolić na podsumowanie naszej wiedzy o procesach dezintegracji imperium sowieckiego, ich konsekwencjach, szczególnie z perspektywy polskiej, przy wykorzystaniu dorobku polskiego roszoznawstwa i (post-)sowieologii.

Kryzys imperium sowieckiego

Historyczna część konferencji oferuje analizę polskiego odcinka transformacji systemu, wpisanego w kryzys i rozpad całego imperium. W referatach prof. Andrzeja Nowaka oraz prof. Bogdana Musiała przedstawiona zostanie globalna perspektywa kryzysu imperium sowieckiego i prób jego modernizacji, zarówno od strony gry wielkich mocarstw, jak i kryzysu ekonomicznego. Wątek ten dopełni wystąpienie dr. Andrzeja Grajewskiego poświęcone roli Jana Pawła II w procesie upadku ZSRS. Prof. Antoni Dudek będzie mówił o polityce rządu Tadeusza Mazowieckiego wobec *pierestrojki* i kryzysu ZSRS. Dr hab. Sławomir Cenckiewicz przedstawi z kolei problem „ludowego” Wojska Polskiego wobec upadku komunizmu i Związku Sowieckiego.

Reimperializacja postsowieckiej przestrzeni?

W części politologicznej, poświęconej konsekwencjom rozpadu ZSRS, próbom odbudowy Rosji i reimperializacji przestrzeni postsowieckiej 1991–2016, dr Adam Eberhard podejmie próbę opisanego „obszaru postsowieckiego” w 25 lat od rozpadu ZSRS jako kategorii politycznej, społecznej i pojęcia historycznego. Dr Witold Rodkiewicz przedstawi politykę zagraniczną Federacji Rosyjskiej jako jeden z symptomów postsowieckiego neoimperializmu. Marek Menkiszak zarysuje problemy ciągłości i zmiany w polityce bezpieczeństwa europejskiego Federacji Rosyjskiej. Dr Łukasz Adamski przedstawi natomiast bilans stosunków rosyjsko-ukraińskich po ćwierćwieczu, mówiąc o konsekwencjach rozpadu ZSRS w relacjach Rosjan i Ukraińców.

Konferencję zakończy debata dotycząca pytań o ciągłość między imperium sowieckim a współczesną Rosją Władimira Putina i o wpływ sowieckiego dziedzictwa w wielu wymiarach na współczesną politykę Moskwy oraz jej ambicje odbudowy imperium.

Organizatorzy: Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie oraz Akademia Ignatianum

Kiedy: 8 grudnia 2016 r., o godz. 9.45, zakończenie ok. godz. 16.00.

Miejsce: Akademia Ignatianum w Krakowie, ul. Kopernika 26, Mała Aula (s. 412).

Kontakt do organizatora: Dorota Korohoda, tel. 606 33 47 36

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Otwarcie konferencji „Koniec imperium 1991(?) – ćwierć wieku później. Imperium sowieckie: rozpad, dziedzictwo i próby odbudowy” – Kraków, 8 grudnia 2016

Konferencja „Koniec imperium 1991(?) – ćwierć wieku później. Imperium sowieckie: rozpad, dziedzictwo i próby odbudowy” – Kraków, 8 grudnia 2016

Konferencja „Koniec imperium 1991(?) – ćwierć wieku później. Imperium sowieckie: rozpad, dziedzictwo i próby odbudowy” – Kraków, 8 grudnia 2016

Konferencja „Koniec imperium 1991(?) – ćwierć wieku później. Imperium sowieckie: rozpad, dziedzictwo i próby odbudowy” – Kraków, 8 grudnia 2016

Konferencja „Koniec imperium 1991(?) – ćwierć wieku później. Imperium sowieckie: rozpad, dziedzictwo i próby odbudowy” - Kraków, 8 grudnia 2016

Konferencja „Koniec imperium 1991(?) – ćwierć wieku później. Imperium sowieckie: rozpad, dziedzictwo i próby odbudowy” - Kraków, 8 grudnia 2016

Konferencja „Koniec imperium 1991(?) – ćwierć wieku później. Imperium sowieckie: rozpad, dziedzictwo i próby odbudowy” - Kraków, 8 grudnia 2016

Konferencja „Koniec imperium 1991(?) – ćwierć wieku później. Imperium sowieckie: rozpad, dziedzictwo i próby odbudowy” - Kraków, 8 grudnia 2016

Konferencja „Koniec imperium 1991(?) – ćwierć wieku później. Imperium sowieckie: rozpad, dziedzictwo i próby odbudowy” – Kraków, 8 grudnia 2016

Konferencja „Koniec imperium 1991(?) – ćwierć wieku później. Imperium sowieckie: rozpad, dziedzictwo i próby odbudowy” – Kraków, 8 grudnia 2016

Konferencja „Koniec imperium 1991(?) – ćwierć wieku później. Imperium sowieckie: rozpad, dziedzictwo i próby odbudowy” - Kraków, 8 grudnia 2016

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Koniec imperium 1991 (?) ćwierć wieku później

Imperium sowieckie: rozpad, dziedzictwo i próby odbudowy

Konferencja naukowa
8 grudnia 2016 r.

Akademia Ignatianum w Krakowie
ul. Kopernika 26
Mała Aula (s. 412)

otwarcie konferencji:
godz. 9.45

Lukasz Adamski, Sławomir Cenckiewicz, Antoni Dudek, Adam Eberhardt, Henryk Głębocki,
Andrzej Grajewski, Marek Menkiszak, Bogdan Musiał, Andrzej Nowak, Witold Rodkiewicz

Pliki do pobrania

[Program konferencji \(doc, 59 KB\)](#)
